Nro 54.

FREDERYK AUGUST

z Bożéy Łaski Król Saski Xiąże Warszawski etc.

Wszem w obec i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy wiadomo czyniemy, iż Sąd Nasz Kassacyiny wydał wyrok następuiący:

Działo się w Warszawie w Pałacu Rządowym na posiedzeniu zgromadzonego Sądu dnia siodmego Czerwca tysiąc ośmset iedenastego Roku.

SĄD KASSACYINY
XIĘSTWA WARSZAWSKIEGO.

W sprawie Antoniego Umińskiego dóbr Ruszek, Krotoszyna, Pocierzyna w Departamencie Bydgoskim dziedzica tamże zamieszkałego zanoszącego rekurs przeciw wyrokowi Sądu Appellacyinego wydziału Trzeciego, w dniu szesnastym Maja tysiąc ośmset dziesiątego roku zapadłemu, przez Mecenasa Adama Mędrzeckiego; — mimo niestawienia się strony do Kassacyi powołanéy, to iest Xawery z Umińskich Mirosławskiéy w dobrach Lubrańcu w Departamencie Bydgoskim zamieszkałéy, gdy od udowodnionego wręczenia iéy na dniu szesnastym Marca roku bieżącego Rezolucyi Kommissyi Podań i Instrukcyi sprawę przyimuiącéy, czas artykułami 42. 44. i 46. Organizacyi Sądu Kassacyinego przepisany upłynął, a strona powodowa sprawę popiera:

Maiąc sobie przedstawiony następuiący stan sporu i powody rekursu:

Niegdy Kazimierz Umiński teraźnieyszych powoda i pozwanéy Oyciec, umieraiąc w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym zostawił dobra swoie pod dożywociem pozostałéy wdowy, po któréy zeyściu w roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt ośmym wytoczyła się za rządu zeszłego ze strony siostr przeciw bratu sprawa o wydanie im czwartéy części oycowskiego maiątku. Wyrok Regencyi Poznańskiéy w roku tysiąc ośmset pierwszym zapadły nakazał też wypłatę w takiéy ilości iaka w czasie zaszłéy śmierci Oyca, to iest w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym ustanowioną bydź mogła. Dla wynalezienia zaś summy, zalecił wydobyć szacunek dóbr podług pruskich zasad detaxacyinych, i od takowéy summy odtrącić nietylko resultatum iakieby się okazało między ceną produktów w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, a ceną ich w czasie detaxacyi, ale nadto i tę ilość o iaką się powiększyła wartość dóbr przez późnieysze polepszenia. — Wyrok ten stał się prawomocnym, a ile się z wspomnień w rekursie i późnieyszych wyroków okazuie, w roku tysiąc ośmset piątym nastąpiła sądowa detaxacya, przez którą teraźnieyszy rekursuiący mniemaiąc się bydź pokrzywdzonym, iż nie została ustosowoną do ceny produktów tysiąc siedmset sześćdziesiątego roku, zaniosł skargę do Regencyi, i pod dniem czternastym Kwietnia tysiąc ośmset szóstego otrzymał odpowiedź:

„iż gdy *do niego należało* podawać do detaxacyi *monita i data* stósownie do zniżenia summy według ceny tysiąc siedmset sześćdziesiątego roku, on zaś żadnych nie podał, uważano zatém, iakoby przyznał, iż cena przez detaxacyą wynaleziona nie różni się w cale od ceny tysiąc siedmset sześćdziesiątego roku i dla tego exekucyą zawyrokowano.” —

Upłacił rekursuiący teraźnieyszéy pozwanéy siostrze swoiéy summę dwadzieścia tysięcy złotych polskich na rachunek posagu, i od niéy kwit na dniu dwudziestym Czerwca tysiąc ośmset szóstego datowany otrzymał, w którym odbieraiąca wypłatę reszty

pod ostrością exekucyi w przeciągu czterech tygodni sobie zastrzega.

Tymczasem po nastąpionéy zmianie rządu, równie Sąd Ziemiański Wrocławkowski, iak Sąd Appellacyiny Departamentu Poznańskiego pod dniem iedenastym Marca tysiąc ośmset osmego roku odmówiły rekursuiącemu żądanego zniesienia nakazanéy exekucyi; — a w wytoczonéy sprawie przed Trybunał Cywilny pierwszéy Instancyi Departamentu Bydgoskiego, wyrok tegoż Trybunału w dniu dwudziestym Listopada tysiąc ośmset dziewiątego zapadły, co do *nakazanéy exekucyi* utwierdził dawnieysze Sądów rezolucye, co zaś *do detaxacyi* zostawił rekursuiącemu wolność czynienia o to w osobnym processie. — Sąd nareszcie Appellacyiny wyrokuiąc na dniu szesnastym Marca tysiąc ośmset dziesiątego roku z odwołania się stron obudwóch, utwierdził wyrok Trybunału co do *niecofnienia exekucyi*, uchylił zaś co do drugiego punktu uznaiac *detaxacyą zaniewzruszoną*. Rostrzygnienie to gruntował Sąd na wyżéy wyrażonych powodach rezolucyi Regencyi czternastego Kwietnia tysiąc ośmset szóstego, na zaniedbaniu czynienia o zmnieyszenie taxy, tudzież na akceptacyi onéy przez upłatę części posagu. —

Przeciw temu wyrokowi udaiąc się powód do Kassacyi stanowi dwa powody rekursu:

I, że Sąd wyrokuiący wziął zasady przeciwne prawom zeszłe rządu i aktom processu.

II. że formalności w exekucyi przepisami prawa pruskiego wskazane uchybionemi zostały.

A nayprzód odwołuiąc się do prawomocnego wyroku Regencyi Poznańskiéy w tysiąc ośmset pierwszym roku zapadłego, i przytaczaiąc §§y 21. 48. i 49. Części I. tytułu XXIV. Ordynacyi sądowéy pruskiey twierdzi: iż rzeczą było strony teraz do Kassacyi powołanéy iako wygrywaiącéy starać się o exekucyą nakazanéy detaxacyi, czego zaniedbanie nie mogło usuwać rekursuiącego od

dopełnienia iéy w każdym czasie. Obalaiąc daléy prezumcyą Sędziego zasadzaiącą się na tém, iż rekursuiący będąc przytomnym detaxacyi żadnych nie podawał monitów do wynalezienia ceny dóbr, a przeto zdawał się przyznawać iakoby cena tysiąc ośmset piątego roku nie różniła się od ceny tysiąc siedmset sześćdziesiątego, przytacza dokument pod dniem dwudziestym trzecim Marca tysiąc ośmset trzeciego zawieraiący w sobie Commissorium przez Regencyą Poznańską dla Kommissyi Sprawiedliwości powiatu Wrocławkowskiego wydane, którém dowieść usiłuie: iż Kommissya miała tylko zlecenie wynaleść wartość dóbr, podług zasad pruskich w czasie detaxacyi, i nie była obowiązaną przyimować iakieżkolwiek monita ze strony rekursuiącego, co do różnicy wartości od roku tysiąc siedmset sześćdziesiątego, i żadna w téy mierze prezumcya przeciw rekursuiącemu mieysca mieć nie mogła. Tem bardziéy gdy ten rezolucyą ową Regencyi pod dniem czternastym Kwietnia tysiąc ośmset szóstego wyżéy z treści wspomnioną przeciwną iak twierdzi §. 23. stosownie do §§. 38. i 40. tyt. XXIV. Ordynacyi sądowéy pruskiéy zaskarżył przez podaną do Kanclerza notę.

Przytaczaiąc następnie §§. 43. i 44. tegoż tytułu, oraz §§y 178. — 182. tyt. XVI. Części I. prawa powszechnego kraiowego pruskiego, gwoli udowodnieniu: iż exekucya tamowaną bydź nie mogła a zatém wypłata na rachunek posagu nastąpić musiała, i że rekursuiący mógł się spodziewać zwrotu naddatkowéy nad istotną należytość kwoty, odeprzeć żąda zarzut popełnionéy akceptacyi umieszczony w powodach zaskarżonego wyroku.

Na ostatek odwołuiąc się ogólnie do przepisów wspomnionego tytułu XXIV. Ordynacyi sądowéy pruskiéy i ustanawiaiąc dwa rodzaie exekucyi *ad faciendum, et ad solvendum*, gdy druga, bez pierwszéy do skutku bydź przyprowadzoną nie mogła, według wyroku prawomocnego tysiąc ośmset pierwszego roku, gdy strona pozwana zaniedbała dochodzić nakazanéy tymże wyrokiem detaxacyi dóbr według ich ceny w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym, wnosi:

„ iż wyrok zaskarżony Sądu Appellacyinego na mocy Art. 10. pod liczbą 1. i 2. Organizacyi Sądu Kassacyinego skassowanym, a sprawa w celu powtórnego rozsądzenia do innego wydziału odesłaną bydź winna.

Po wysłuchaniu Rapportu Kommissyi Podań i Instrukcyi, oraz wniosków Królewskiego przy Sądzie swoim Prokuratora, mieysca kassacyi zaprzeczaiącego:

SĄD KASSACYINY

Zważywszy tak zaskarżony wyrok, iako też podanie strony rekursuiącéy, i akta do niéy przyłączone, niemniéy wymienione w skardze artykuły prawa które strona zgwałconemi bydż mieni;

zapatruiąc się

na prawomocny wyrok Regencyi Poznańskiéy w roku tysiąc ośmset pierwszym w dniu czwartym Marca wydany nakazuiący opłatę posagu z detaxacyi wynaleść się maiącego (podług ceny dóbr w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym) i tenże nakaz dodatkiem exekucyi obostrzaiący;

zważaiąc oraz

iż exekucya takowa musiała zostać zawyrokowaną skoro nastąpiona w roku tysiąc ośmset piątym detaxacya ulegalizowana późnieyszemi Regencyi rozolucyami, ukazała iuż summę do zapłacenia należną;

zapatruiąc się niemniéy

na §§y przez rekursuiącego przywiedzione a mianowicie na §. 21. tyt. XXIV. Ordynacyi sądowéy pruskiéy według którego rekursuiący uzyskawszy nakazane oznaczenie posagu według *dawniéyszéy* dóbr wartości, był rzeczywiście stroną *wygrywaiącą*, do niego zatém, nie do teraźnieyszéy pozwanéy należało podawać Sądowi to wszystko, co służyć mogło do zniżenia summy posagowéy w miarę wartości dóbr w roku tysiąc siedmset sześćdziesiątym;

zważaiąc

iż przytoczony dokument zawieraiący Commissorium dla Justitz-

Kommissyi Wrocławkowskiéy przez Regencyą Poznańską w dniu dwudziestym trzecim Marca tysiąc ośmset trzeciego roku wydane nie zakazywał w cale przyimować *monitów i datów* iakie pomocnemi bydź mogły do ustanowienia ceny w myśl regencyinego prawomocnego wyroku, a rekursuiący nie składaiąc aktu detaxacyinego nie usprawiedliwia niczém twierdzenia, iakoby przed wyznaczoną do tego Kommissyą czynił iakieżkolwiek do zniżenia taxy monita, a stąd rezolucya wyżéy wymieniona Regencyi pod dniem czternastym Kwietnia tysiąc ośmset szóstego roku przez którą exekucya wypłaty zawyrokowaną została, i zaskarżony wyrok Appellacyiny nie zgwałciły żadnego z wyraźnych prawa przepisów, o których rekursuiący w skardze swoiéy wspomina; — gdy nadto rekursuiący nie składa wielu dokumentów do których się odwołuie, iako to aktu detaxacyinego — dekretu Regencyi w skutku takowéy detaxacyi zapadłego, przez który summa posagowa oznaczoną została, — licznych rezolucyi iuż to przez Sąd Ziemiański Wrocławkowski, iuż przez Sąd Appellacyiny Poznański wydanych, — gdy nie składa przełożeń do W. Kanclerza zaskarżaiących czynności sądowe, z którego owszém odpowiedzi pod dniem szóstym Października tysiąc ośmset szóstego okazuie się, iż żadnéy iego noty dawnieyszéy nie znaleziono w Aktach Kanclerskich, a przez to nie usprawiedliwia twierdzeń swoich i sprzeciwia się wyraźnemu przepisowi w Art. 31. pod liczbą 2. Organizacyi Sądu Kassacyinego obiętemu;

gdy nareszcie w takim stanie rzeczy, kwestya

czyli rekursuiący wypłacaiąc na rachunek posagu dwadzieścia tysięcy Złotych polskich akceptował detaxacyą?

nie wpływa na roztrzygnienie głównéy kwestyi co do obrazy wyraźnego prawa;

Rekurs Antoniego Umińskiego, przeciw Xawerze z Umińskich Mirosławskiéy nie stawaiącéy zaocznie rozsądzaiąc;

tenże rekurs na początku wymieniony odrzuca; — Summę dwadzieścia pięć Złotych polskich w papierze stemplowanym od wpisu złożoną utwierdza, takąż summę równie w papierze stemplowanym od niniejszego wyroku przez stronę rekursuiącą opłaconą mieć chce, tęż stronę na zapłacenie grzywień na fundusz ubogich stósownie do Art. 58. Organizacyi Sądu Kassacyinego w Summie sto pięćdziesiąt Złotych skazuie; — mocą niniejszego wyroku. —

(podpisano) J. ŁUSZCZEWSKI Zast. Prezesa.

(L.S.)

Osiński Pisarz Sądowy.

Wydrukować
Radca Stanu, Zastępca
Ministra Sprawiedliwości
Ig: Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem

(L.S.) *Antoni Joneman*
Sekretarz Jeneralny